

Yunan propandası ve saptırılan tarih

1919-1922 yıllarında yaşananların sorumluları tarihi delilleriyle açık ve seçik ortadayken Yunanistan'ın ve Yunan lobisinin bu şekilde davranmasını tarihi sürekliliğin parçası olarak görmek gerekir.

Prof. Dr. Haluk Selvi, İzmir'in İsgalden kurtuluşu vesilesiyle Rumların Osmanlı Devleti'ne isyanını ve bu süreçte Türkleri yaptıkları katliamları ve zulümleri AA Analiz için kaleme aldı.

1919 yılında Batı Anadolu'daki Yunan işgali ve bu süreçte yaşanan olaylarla ilgili tartışmalar hala devam ediyor. Yunanistan ve onun destekçisi Batı kamuoyu bu süreçte yaşananlardan Türkler sorumluymuş gibi bir algı yaratmaya çalışıyor. Hatta başta Amerika Birleşik Devletleri (ABD) senatosu olmak üzere Avrupa Birliği (AB) ülkeleri, parlamentolarını baskı altına alıp kendi tarihlerindeki soykırım suçlarına ortak arayarak sorumluluklarını azaltmak istemesine Türklerin Yunanlara "soykırım" yaptığını ilgilili karar aldıkları ve Türkiye Cumhuriyeti üzerinde baskı oluşturmak istiyor.

Aslında İzmir'den Ankara'ya, Edirne'den Muğla ve Antalya'ya kadar uzanan işgal sahasında 1919-1922 yıllarında yaşananların sorumluları tarihi delilleriyle açık ve seçik ortadayken Yunanistan'ın ve Yunan lobisinin bu şekilde davranmalarını, tarihi sürekliliğin bir parçası olarak görmek gerekir.

Yunan lobi faaliyetleri içinde sözde "Pontus ya da Helen soykırımı" olarak lanse edilen olaylar 19. yüzyılın başlarından itibaren Avrupa'da güçlü bir şekilde zemin bulan "Türklerin Avrupa'dan atılması" fikrinin bir sonucu olarak doğdu ve bugüne kadar uzandı. Tarihi süreklilik içinde olayların değerlendirilmesi, delillerin ve verilerin analizi, yaşananların Yunan ve Batı kamuoyu tarafından nasıl profesyonelce saptırıldığını ortaya koyuyor.

Osmanlı'daki Rumların statüsü

Tarihi olarak bakıldığında 19. yüzyılın başında Osmanlı Devleti'nde yaşayan Rumlar, nüfusun yaklaşık yüzde 15'ini oluşturuyordu. Rumlar gayrimüslimler içinde en fazla nüfusa sahip, ülkenin dört bir yanına dağılmış, ticaretle, diplomasi ve devlet idaresinde en imtiyazlı sınıftı. Devletin neredeyse bütün dış ticaretini yürüten Rum tüccarları, tüm Osmanlı limanlarında ve Avrupa'nın önemli liman kentlerinde adentallara sahipti. Bu büyük gücün 600 filolük bir ticaret donanması ve Kendileri Kuzey Afrika korsanlarına karşı konuyla ilgili için de silahlanmalarıydı.

Diğer yandan, Osmanlı Devleti kendisine tabii olan bütün Ortodoks kiliselerine yani Sırlara, Bulgarlar ve Romenlere Rum papazlar, vaizler atama yetkisini Fener Rum Patrikhanesine vermişti. İsyancılar başlangıca kadar bu kiliselerde Rumca

ayınlar yapılıyordu. Rum papazlar diğer milletler içinde seçkin bir zümre olarak kabul edilirdi. Hatta 1720-1820 yıllarında yani yaklaşık 100 yıl boyunca bugünkü Romanya'daki Eflak ve Boğdan beyliklerine İstanbul Fener Rumlarından yöneticiler atanırdı. Böylece Osmanlı Devleti idaresi altındaki Romanya'da bir Rum seçkinler sınıfı da oluşmuştu. Rumların bu statüsü, Türklerin Anadolu'ya geldikleri tarihlerden beri devam eden bir süreçti. Türkler devlet yöneticisi olarak bütün gayrimüslimlere olduğu gibi Rumlara da dini, iktisadi ve kültürel özgürlüklerini sağlamışlardı.

Siyasi bir araç olarak "Yunan"ın yeniden keşfi

Öte yandan Avrupa'da yeni uyanışlar çağında Yunan edebiyatı, antik Yunan demokrasi anlayışı liberal ve milliyetçi diplomatların dikkatini çekti. "Tarihte büyük medeniyetler kurmuş olan Helenlerin" Türklerin idaresinde yaşadıkları, bu duruma bir an evvel son verilmesi gerektiği her türlü yazın ve sözlü anlatımla ülkelerin meclislerinde ele alındı. Rusya başta olmak üzere Balkanlar üzerinden dünya siyasetine nüfuz etmek ve Akdeniz'de egemen olmak isteyen güçlü devletler, başta Mora Yarımadası'nda olmak üzere Osmanlı topraklarında yaşayan Rumların kaderleriyle ilgilenmeye başladı. Liberalizm ve milliyetçiliğin anavatanı olan İngiltere ve Fransa'da bütün entelektüel sınıflar Rumlarla ilgilendi. Eserlerinde bu millete sempatiyle geniş yer verdiler. Türkler ve Yunanlılar, kamuoyunda adeta Zeus ve Hades olarak nitelendirildiler.

Batıdan ve kuzeyden kendilerine uzatılan eli gören Rumlar, Rus Çarlığı'nın danışmanı Aleksandr İpsilanti'nin desteği ve teşvikiyle 1814'te Odessa'da kurdukları Filiki Eterya Cemiyeti'ni, Osmanlı idaresinden kurtulmak için bir araç olarak kullandı. Osmanlı idaresine karşı ilk başkaldırı 1817'de başladı, 1821'de Mora'da yayıldı, 1828-29 Osmanlı-Rus savaşının ardından imzalanan Edirne Antlaşması'yla da Yunanistan kuruldu. Yunanistan'ın isyanı boyunca, Avrupa'nın bütün kiliseleri bu hadiseyi bir Haçlı Savaşı olarak değerlendirdi. İngiliz edebiyatçı Lord Byron büyük sempati duyduğu bu insanların yaşadığı ükneye ve savaslarına destek için Mora'ya geldi. İngiltere, Fransa ve Rusya, Osmanlı Devleti'nin karşıtlıkla önlemesinin önüne geçerek aralarında bir savaş olmadıkça halde Nazarınde Osmanlı donanmasını yok etti. Büyük bir devletin ve Avrupa kamuoyunun desteğiyle Yunan

nistan Devleti'nin kurulması Osmanlı Devleti içinde yaşayan diğer Hristiyan milletleri de kışkırttı. Şiddete başvurarak, kendilerine katliam yapıldığı yönünde yalan haberler yayarak, kamuoyunu yanıltmak ve Avrupa'nın önemli merkezlerinde dini duyguların hareket geçirmek Rum komitelerinin en önemli hareket tarzı oldu ve Avrupa kamuoyu da buna zemin hazırladı.

Mora Yarımadası'nı Türksüzleştirme girişimi

Bu süreçte Mora, Navarin, Tripoliçe ve adalarda yaşayan Türkleri karşı büyük katliamlar gerçekleştirildi. Mora'dan göçler başladı. 23 Eylül 1823 günü Tripoliçe şehri Rum askerinin eline geçtikten sonra şehride yapılan katliamda 10 binden fazla Müslüman ve Yahudi hayatını kaybetti. Nitekim İngiliz tarihçi Walter Alison Phillips "The War of Greek Independence, 1821 to 1833" isimli kitabında, Tripoliçe'de 3 gün boyunca şehrin sakinlerinin vahşi bir çete tarafından kıyıma uğradığını, yaş ve cinsiyet ayrımı yapılmadığını, insanların öldürülmeden önce işkence gördüğünü, Müslüman kitlelerin bulunduğu toplulukların, yakınlardaki dağlarda insafsızca katledildiklerini yazacaktır. Artık bir zamanlar Mora Yarımadası'nın büyük bir Türk nüfusa sahip olduğuna inanmak zordu. Oysa bu ailelerin arasında varlıklı çiftçiler, tüccarlar, memurlar vardı. Türkler burada 400 yıl boyunca yaşamış ve buraları kendi yurtları olarak kabul etmişlerdi. Bu insanlar komşularını tarafsızdan kasıtlı ve acımasızca öldürdüler ve bunu yaparken hiçbir zaman pişmanlık duymadılar. Ancak Mora Yarımadası Türklerden arındırılarak 1922 yılına kadar sürececek olan bu katliamlara Avrupa kamuoyu, dini kurumları, diplomatik merkezleri ve hükümetten sessiz katıldılar ve hatta Türklerin bunu hak ettiğini söylediler, yazdılar. Bu katliamların en kölüsü 1912-1913 yıllarında Balkan Savaşları sırasında bütün Balkan coğrafyasında, Yunanlılar, Sırlar ve Bulgarlar tarafından Müslümanlara karşı uygulandı. Olayın planlayıcısı Rusya, destekleyicisi İngiltere ve Fransa'ydı. Justin McCarthy "Ölüm ve Sürün" isimli eserinde, Balkanlar'da 1821'e 1922 yılları arasında 5 milyondan fazla Türk'ün ülkelerinden sürülüp atıldığını, 5,5 milyon Türk'ün de kimi savaşlarda öldürülerek kimi de sığınatı durumunda İken açlıktan ve hastalıklardan hayatını kaybettiğini yazdı. Hem Osmanlı hem de Avrupa'nın tarafsız nüfus istatistikleri de yüzyıl boyunca

yaşanan değişiklikleri açıkça ortaya koyuyor.

Yunanistan'da darbe ve Venizelos'un doğuşu

Bu süreçte Osmanlı Devleti'nin karşılaştığı buharlar ve kaybedilen her savaş, Yunanistan tarafından fırsat olarak değerlendirildi. Balkan savaşları sonunda Yunanistan, Güney Epir ve Selanik dahil olmak üzere Makedonya'nın önemli bir bölümünü ve bazı Ege adalarını ele geçirdi. Bu arada Yunanistan, Girit Adası'nı da ilhak etti. Girit'teki ayaklanma yeni bir Yunan milli kahramanı ortaya çıkarmıştı: Venizelos. Birinci Dünya Savaşı başladığında Yunanistan'da Kral Konstantin, Başbakan Venizelos'tu. Yunanistan'ın Birinci Dünya Savaşı'na katılmasındaki en büyük faktör, Batı Anadolu'da yeni topraklar elde etme ihtimalinin yanı sıra Filiki Eterya'nın tarihi idealizmi olan Megali İdeası'nı (Bizans İmparatorluğu'nu yeniden canlandırma düşüncesinin) uygulama fırsatının çıkmasıdır. Savaşa katılmak konusunda isteksiz olan Krala karşı bir darbe teşebbüsünde bulunan Venizelos başarısız bir şekilde Selanik'e çekilerek burada de facto bir hükümet kurdu, İngiltere ve Fransa'nın mütefikleri olarak Makedonya Cephesinde Bulgar ve Türk ordularına karşı savaştı. Nihayet İngiltere ve Fransa 1917 yılında Yunanistan'ı işgal ederek Kral Konstantin'i tahttan indirip küçük oğlu Aleksandr'ı kral yapıp adeta ülkenin başına Venizelos'u getirdi. Yunanistan'ı zorla savaşa sokarak Türklerin üzerine saldılar. Rusya, İngiltere ve Fransa bunu Yunanistan bağımsızlığını kazandığında da yapmış, kendisini yönetmekten aciz olan Yunanlılara Bavarya Hanedanı'ndan Otto'yu kral olarak atamışlardı. Venizelos'un Selanik'te tek başına hakim olduğu günlerde, 18 Ağustos 1917'de Selanik'te çıkan bir yangın şehrin sosyo-kültürel yapısını tamamen değiştirdi. 32 saat süren yangın sonunda 1 milyon metrekarelik bir alan yani şehrin yüzde 32'si yandı, 9 bin 500 ev kullanılmaz hale gelmiş ve 72 bin kişi evsiz kalmıştı. Yangın özellikle şehrin Türk ve Yahudi nüfusunun yoğun olduğu alanı etkilemişti. Yangından sonra alan kamulaştırılarak Rumlar yerleştirilmiş, şehrin nüfus yapısı Türkler ve Yahudiler aleyhine değişmiş, Selanik bir Yunan şehrine dönüşmüştü. Bu yakma eylemi 1820'lerden başlayarak 1970'lere kadar sürecektir ve bir gelenek de başlatmış, 1922 Eylül ayında da İzmir'de uygulanmıştır.

[Prof. Dr. Haluk Selvi, Sakarya Üniversitesi öğretim üyesidir.]